

Cultura i Espectacles

Xavier Escribà, guanyador de la Beca de Primavera de l'Escala, es proposa capturar la llum d'abans de l'alba i el crepuscle en les pintures de 'L'hora blava'

Immersion en el blau

Eva Vázquez
SANT MARTÍ D'EMPÚRIES

Hi ha una hora, just abans que surti o es pongui el sol, que el món es torna blau. És blau l'aire i l'horitzó, i les muntanyes que es retallen en la llunyania, i el mar que rugeix a prop, i la boira i tot, gasosa, electritzant. Cau damunt el món una vaporosa pluja blava, un degotall fosforescent de diminutes partícules del blau que ho tenyeix tot i es filtra inclús al pensament. Xavier Escribà (París, 1969) volia fer alguna cosa amb aquesta hora magnètica i fugitiva, que dura just el temps d'una evaporació. Volia pintar-la a la manera que ho fa ell, que no és untant les imatges de pintura per adherir-les a la tela, sinó atrapant directament les imatges dins la pintura, cobrint-les de capes i capes per fondre-les amb ella. Li faltava el moment, i sobretot el lloc, fins que la Beca de Primavera de l'Ajuntament de l'Escala li va donar l'ocasió de portar la idea a la pràctica gràcies a l'estada, durant tres mesos, a la magnífica Casa Forestal de Sant Martí d'Empúries. Aquí, on s'estarà encara fins a finals de juny, ho ha trobat tot a favor: el mar a tocar, al cel al damunt, la silueta blavissa del Montgrí al voltant, i la quietud, l'atmosfera lleument ventosa i escumejant que embolcalla la platja, l'espigó, els pins, les cases de pedra, els matolls ressecs que creixen secretament sota les dunes i els camins.

Cada dia des que va arribar-hi al març, es lleva just abans de l'alba i puja al terrat de la casa, a deixar-se inundar per aquesta onada de llum blava, tan densa que sembla líquida, diu ell, i quan se'n sent ple, co-

Xavier Escribà, al terrat de la Casa Forestal de Sant Martí d'Empúries, que ha convertit en el seu taller, envoltat de cel, mar i pintura ■ LLUÍS SERRAT

mença a buidar-la dins els bastidors provisionals que té estesos a terra, barrejant pigments de blau de cobalt o de prússia amb una mica de rovell, per atrapar aquell aire dins la capa de pintura que hi estén al damunt, afavorint els grumolls, el bombolleig i les arrugues, i cobrint-ho després amb una altra capa i més grumolls, més plecs, més efectes tornasolats. Quan surt el sol, reposa: el dia grogueja, la pintura s'asseca. No torna a pujar al terrat fins al vespre, just abans del crepuscle, quan reneix aquella electricitat blavosa, i estén una altra capa, i una altra, fins l'endemà. Quan

en té prou, separa la pintura del bastidor, la sospesa, la llesca, i el temps atrapat a dins pren un tacte com de cera fosa que fa aigües, com les ombres dels cràters de la lluna, potser per això les primeres peces que ha obtingut de la seva estada les ha tallades rodones, com planetes blaus de les hores fugisseres.

Memòria de la pintura

"Vull aprofitar el caire permanent de l'obra d'art per fixar-hi a dins una cosa tan efimera com els blaus propis d'aquest temps brevíssim de l'alba i el vespre que s'anomena l'hora blava", explicava Escribà en la presentació del seu projec-

te, i ara que ja té unes quantes obres acabades, confirma la revelació que contenia aquell propòsit: "Volia que la pintura fos un testimoni fidel del que he viscut en aquesta casa, i m'hi ha ajudat molt que no pugui alterar ni una sola taca, cap dels accidents que hi queden impresos, perquè a cada nova capa de pintura tinc menys accés al que hi ha a sota". Així es preserven, constata, totes les traces, tots els vestigis d'aquella hora blava. Escribà, que encaixa amb prou resignació que el tractin d'escultor encara que no faci altra cosa que pintar, concep la pintura com un cos mal-leable, no

com un quadre. Ho va saber a principis dels noranta, quan anguniejat perquè, per més que retoqués una vegada i una altra les seves obres, mai no en quedava satisfet, se li va acudir perforar-ne una, i les superposicions hi havien fet tant de gruix, que formaven estrats multicolors com la falla d'un volcà: "Era com ficar el dit dins la memòria del quadre". Des d'aquell dia, va dubtar de la necessitat del bastidor. Va ser una revelació tan impactant com el descobrir mateix de la pintura, als vint anys, un cop acabada la carrera de farmàcia i no havent tingut mai cap inclinació especial

per les arts, tot i ser fill del grafista Francesc Pascual Segarra. En un rampell, se li va acudir matricular-se a Belles Arts, i "va ser com tornar a néixer". També va ser en un rampell que, acabada la carrera, va decidir establir-se a París, on havia nascut i havia viscut fins als dos anys, i en un altre impuls va comprar per cap preu un granja de pores abandonada de Terrades, a l'Alt Empordà, i va convertir-la en casa i taller. Mai com ara a Sant Martí d'Empúries, però, confessa haver sentit el poder de la pintura fent-se, emblavint-se fins a ser ella mateixa solidificació del temps. ■